

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor „Vieți demne: de la dependența de ajutor la autonomie — Strămutarea forțată și dezvoltarea”

[COM(2016) 234 final]

(2017/C 075/23)

Raportor: **Michael McLOUGHLIN**

Sesizare	Comisia Europeană, 21.6.2016
Temei juridic	Articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru relații externe
Data adoptării în secțiune	16.11.2016
Data adoptării în sesiunea plenară	14.12.2016
Sesiunea plenară nr.	521
Rezultatul votului (voturi pentru/voturi împotrivă/ abțineri)	203/0/1

1. Concluzii și recomandări

Recomandări privind comunicarea „Vieți demne”

1.1. Comitetul consideră comunicarea „Vieți demne” drept un document ambițios și oportun, care urmează bunele practici din domeniul dezvoltării și al ajutorului umanitar. UE trebuie să fie conștientă de provocările implicate de transpunerea acesteia în realitate.

1.2. Comitetul este de părere că definirea clară a regiunilor geografice care se află la originea strămutărilor forțate face posibile adaptarea și orientarea răspunsurilor și garantarea unor răspunsuri comune din partea Comisiei Europene și a celorlalte instituții.

1.3. Date fiind mizele geopolitice majore implicate, Comitetul recomandă ca Serviciul European de Acțiune Externă, în cooperare cu statele membre, să elaboreze o strategie politică de nivel înalt pentru a se angaja, împreună cu statele și organizațiile internaționale în ceea ce privește comunicarea „Vieți demne”.

1.4. Comitetul recomandă ca, alături de comunicare, să fie concepute abordări specifice aspectelor esențiale legate de femeii și tinerii, aceste grupuri trebuind consultate și implicate în fiecare acțiune de punere în aplicare.

1.5. Comitetul consideră că, deși o abordare orientată către dezvoltare poate genera rezultate considerabile cu bugetul actual, nu ar trebui exclus apelul la resurse suplimentare.

1.6. Comitetul sprijină propunerea ca societatea civilă, utilizatorii finali, partenerii și ONG-urile din domeniul dezvoltării să fie implicați în procesul de punere în aplicare și în asigurarea caracterului operațional al comunicării.

1.7. Comitetul recomandă ca structurile și procesele aferente dialogului social și civil să fie consolidate și optimizate în țările partenere și țările-gazdă, pentru a contribui la aplicarea comunicării.

1.8. Comitetul recomandă măsuri economice în regiunile afectate, pentru a susține și a dezvolta antreprenoriatul ca modalitate viabilă de dezvoltare pentru multe persoane strămutate forțat.

1.9. Comitetul recomandă ca măsurile în domeniul sănătății să acorde o atenție deosebită sănătății mentale și bolilor mentale și să fie consecvente cu articolul 11 din Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu handicap.

1.10. Comitetul recomandă ca acțiunile privind educația și formarea să se bazeze pe o abordare privită din perspectiva învățării pe tot parcursul vieții și să fie luată în considerare, după caz, posibilitatea punerii la dispoziția persoanelor strămutate forțat a programelor UE.

1.11. Comitetul recomandă aplicarea celor mai înalte standarde de responsabilitate și transparență în trecerea către o abordare din perspectiva dezvoltării.

1.12. Comitetul pledează pentru responsabilizare parlamentară la nivelul UE și la nivel național și pentru supravegherea de către alte organisme competente, ca parte a unei tranziții către o abordare orientată spre dezvoltare.

2. Context general

2.1. Numărul persoanelor strămutate forțat (refugiați, persoane strămutate intern și solicitanți de azil) reprezintă una dintre principalele probleme cu care se confruntă comunitatea internațională, dat fiind că nu se întrevide nicio încetare a conflictelor aflate în prezent în curs în Siria, părți din Africa și alte regiuni ale lumii. În centrul acestei provocări politice se află apariția unei categorii permanente de persoane strămutate, care rămân pe loc timp de mai mulți ani după strămutarea inițială.

2.2. Această situație dă naștere unei serii de probleme, prima dintre ele fiind că reacțiile comunității internaționale ar putea fi dominate de un „răspuns în situații de urgență”, când, de fapt, ar trebui să se adopte o soluție pe termen lung, bazată pe dezvoltare. Rezolvarea acestei dileme este dificilă, deoarece modificările ar putea genera multe probleme pentru țările-gazdă, donatori, ONG-uri și persoane strămutate, în funcție de abordare.

2.3. În 2015, numărul persoanelor strămutate forțat a fost calculat la peste 65 de milioane, din care 21,2 milioane de refugiați și 40,8 milioane de persoane strămutate intern, iar 3,2 milioane de persoane au solicitat azil. Țările din care provin marea majoritate a persoanelor strămutate forțat sunt Siria, Afganistan, Somalia, Sudan, Sudanul de Sud și Republica Democratică Congo. Țările învecinate găzduiesc cea mai mare parte a refugiaților, iar persoanele strămutate în interiorul țării rămân în interiorul granițelor acestor state.

2.4. În cazul refugiaților, principalele țări învecinate sunt Pakistan, Iran, Turcia, Liban, Iordania și Etiopia. Turcia este țara care găzduiește cel mai mare număr de refugiați la nivel mondial. De asemenea, cifrele sunt extrem de ridicate în cazul mai multor țări, cum ar fi Iordania și Liban, în raport cu populația locală. În cazul persoanelor strămutate în interiorul țării, principalele țări sunt Siria (6,6 milioane), Columbia (3,6 milioane), Irak (3,3 milioane), Sudan (3,2 milioane), Yemen (2,5 milioane) și Nigeria (2,1 milioane).

2.5. Uniunea Europeană este, în prezent, principalul susținător al asistenței pentru dezvoltare și al ajutorului umanitar de urgență din întreaga lume. Aceasta este una dintre trăsăturile distinctive ale valorilor UE și ale statelor sale membre. De asemenea, UE a încercat să asigure o mai mare coerență și eficacitate cu privire la ajutoarele oferite și la răspunsurile în situații de urgență, printr-o mai bună coordonare în țările care beneficiază de eforturile statelor membre și de abordarea UE.

2.6. În 2015, Uniunea Europeană a acordat ajutor umanitar în valoare de peste 1 miliard EUR pentru persoanele strămutate forțat. În aprilie 2016, Comisia Europeană, împreună cu SEAE, a adoptat o abordare orientată spre dezvoltare cu privire la strămutarea forțată. Comunicarea „Vieți demne” stabilește pentru prima dată poziția UE cu privire la trecerea la o nouă abordare în domeniul acordării de sprijin persoanelor strămutate forțat.

2.7. Comunicarea „Vieți demne” subliniază provocările cu care se confruntă persoanele strămutate forțat și prezintă în mod clar argumentul potrivit căruia vulnerabilitatea persoanelor strămutate ar trebui să fie principalul element avut în vedere, chiar și înaintea statutului lor juridic. Comunicarea se bazează pe o abordare cuprinzătoare a asistenței pentru dezvoltare și pe abordarea UE față de reziliența în acest domeniu, evitând astfel o abordare lineară. Comunicarea își propune să se îndepărteze de abordarea fracționară a politicii și să reducă decalajele dintre universul acțiunii umanitare și cel al dezvoltării, care uneori pot fi mari.

2.8. Comisia consideră că această abordare nouă nu ar trebui să presupună costuri suplimentare, deoarece este o metodă de coordonare a finanțării existente. Se pune un accent puternic pe guvernele-gazdă și pe partenerii responsabili cu punerea în aplicare. În mod similar, se pledează pentru implicarea timpurie a tuturor actorilor și pentru sistemele de alertă timpurie. Sunt menționate exemple de practici deja existente cu privire la planificarea comună la nivel național și la programarea strategică. Trebuie să se acorde prioritate obiectivelor comune și programării în comun.

2.9. Sunt prevăzute două elemente ale unui nou cadru de politică, împreună cu acțiuni auxiliare, și anume: o legătură umanitară și de dezvoltare mai puternică și o implicare strategică a partenerilor, inclusiv a sectorului privat. De asemenea, se pune accent la nivel sectorial pe acțiunile referitoare la educație, piața muncii (inclusiv dialogul social) și accesul la diverse servicii, cum ar fi locuințele, apa, salubritatea etc.

3. Observații generale

Considerente geopolitice

3.1. În general, comunicarea „Vieți demne” este o inițiativă excelentă, care stabilește o viziune ambițioasă pentru reorientarea strategică a politicii, cu scopul de a aborda probleme reale și de a se concentra pe nevoia de schimbare, oferind ajutor persoanelor care au cea mai mare nevoie. Acest aspect se corelează în mare cu dezvoltarea gândirii în acest domeniu și cu abordările specialiștilor în materie, creând legături între activitățile umanitare și cele de asistență și axându-se pe nevoile pe termen mai lung, precum sănătatea și educația. UE are o autoritate semnificativă în acest domeniu și este o parte interesată importantă, iar împreună cu statele membre poate produce un impact real. CESE salută caracterul ambițios al propunerilor din comunicare. UE și ceilalți actori trebuie să se exprime clar cu privire la amploarea sarcinii și să își mențină, în același timp, abordarea ambițioasă.

3.2. În acest sens, ar trebui să se acorde o atenție deosebită importanței geopoliticii. Într-adevăr, CESE a observat în ce fel au fost deturnate chiar și în interiorul UE planurile bine intenționate referitoare la relocarea unui număr mult mai mic de refugiați. Persoanele strămutate au trecut prin conflicte complexe și sensibile și, din păcate, nu încetează să fie afectate de aceste conflicte după strămutare. Orice modificare a politicii sau a abordării, indiferent cât de bine intenționată este sau cât de puternic este susținută de donatori, poate avea rezultate sau efecte neașteptate asupra conflictului. Acest efect poate afecta țările sau regiunile învecinate sau chiar echilibrele foarte delicate la nivel etnic, de putere sau geopolitic. Acest lucru se poate întâmpla mai ales dacă o populație care este, fie și numai cu numele, „temporară” este percepută, în cele din urmă, ca fiind „permanentă”. Țări precum Liban sau Iordania simt deja aceste presiuni. Exemple pozitive din comunicare, precum accesul la teren în Uganda, pot ajuta în această privință.

3.3. De multe ori, statele care găzduiesc un număr semnificativ de persoane strămutate forțat sunt fragile sau sensibile, din acest motiv problema sensibilității geopolitice devenind mai acută. În alte cazuri, țara „gazdă” poate fi un regim autocrat, dar sensibilitatea rămâne. În mod inevitabil, țările „vecine”, „gazdă” și părțile la conflict se pot dovedi greu de distins sau destul de neclare. Într-adevăr, vor exista frecvent legături între conflictul în sine și țările învecinate sau între grupurile de populații din aceste țări. O țară-gazdă, o țară sau o regiune învecinată poate avea de „câștigat” sau de „pierdut” din orice modificare a statutului persoanelor strămutate forțat și poate reacționa în consecință.

3.4. Ascultarea vocilor locale este o temă recurentă în textul comunicării, iar acest lucru este, fără dubiu, de laudat. Cu toate acestea, în circumstanțe limitate, aceste voci pot fi implicate în conflict ori influențate de acesta sau de un set mai amplu de circumstanțe care au contribuit la apariția conflictului. Nu trebuie în niciun caz subestimat în ce măsură a încuraja, în multe regiuni, dorința de a prelungi șederea persoanelor strămutate constituie o provocare. Decizia recentă de a închide tabăra Dadaab din Kenya, care a existat timp de 24 de ani, și oferirea unor stimulente financiare refugiaților afgani din Pakistan ilustrează provocările implicate. Este probabil o realitate tristă, dar de neevitat, că suveranitatea țării-gazdă este în continuare valoarea supremă în dreptul internațional, deși este nevoie să se pună accentul pe persoanele strămutate forțat.

3.5. Întrucât securitatea este considerată, în mod consecvent, principalul factor care determină persoanele să plece sau să rămână, conceptul de alertă timpurie indicat în comunicare este esențial. De asemenea, multe deplasări sunt considerate previzibile. Acest lucru reflectă din nou nevoia de acțiuni politice puternice și de implicare în consolidarea obiectivelor din comunicare.

Politici comune

3.6. Comunicarea menționează în mod just nevoia unei politici și gândiri comune, în special între domeniul răspunsului în situații de urgență și politica de dezvoltare. CESE salută acest obiectiv și încurajează adoptarea unor obiective și mai ambițioase în acest sens. Ar trebui să se poată analiza un set de politici și mai amplu, cu ajutorul căruia Uniunea Europeană și statele sale membre ar putea îmbunătăți viețile persoanelor strămutate forțat. Dat fiind setul de țări stabilit, domeniile ar putea include schimburile comerciale, asistența, armele, drepturile omului. Comunicarea pune, de asemenea, un accent foarte puternic pe sinergii și pe gândirea comună, iar acestea trebuie să depășească limitele domeniilor tradiționale ale reacției în situații de urgență și ale asistenței pentru dezvoltare. Ar fi interesant de aflat modul în care pot contribui la această activitate alte direcții generale din cadrul Comisiei, cum ar fi DG Comerț. Comunicarea oferă, într-adevăr, unele exemple pozitive, precum cadrul comun de dezvoltare și asistență umanitară care vizează malnutriția în nordul Nigeriei, însă ar fi important să se arate că o astfel de abordare este sistematică, îndeosebi la Bruxelles.

3.7. Unele ONG-uri umanitare au exprimat dubii cu privire la gradul de adecvare a acestor sarcini pentru actorii din domeniul ajutorului umanitar și la menținerea caracterului distinct al ajutorului umanitar în cadrul unei astfel de schimbări. Organizația *Overseas Development Institute* din Londra consideră că sistemul de ajutor umanitar are nevoie de o reformă radicală, date fiind circumstanțele modificate cu care se confruntă și preponderența unui număr limitat de donatori și de beneficiari.

Deși comunicarea Comisiei arată că nu ar trebui să existe costuri suplimentare pentru punerea în aplicare a documentului „Vieți demne”, nu ar trebui exclusă posibilitatea de a atrage noi surse de finanțare sau de a crea sinergii mai mari.

Politicile UE pentru refugiați și solicitanții de azil

3.8. Comunicarea „Vieți demne” abordează probleme separate și distincte din politicile UE privind refugiații și acordarea de azil. Cu toate acestea, există o anumită legătură, în special cu privire la adoptarea unei politici de relocare tangibile și continue pentru un anumit număr de persoane strămutate forțat. În plus, autoritatea morală a UE în acest domeniu poate slăbi în urma acordurilor încheiate cu Turcia, același lucru întâmplându-se în cazul anumitor state membre. Din acest motiv, respectarea celor mai înalte standarde de drept internațional și de bune practici este cu atât mai importantă pentru transpunerea comunicării. Este importantă implicarea utilizatorilor finali în punerea în aplicare a politicii. Dialogul social și civil oferă un mare potențial în acest sens. Politicile de integrare în UE trebuie, de asemenea, îmbunătățite și sunt relevante pentru strămutarea forțată, deoarece relocarea multor persoane strămutate forțat va trebui să devină o opțiune. Acestea includ dreptul de a lucra, asistența lingvistică și măsurile antidiscriminare. Recenta instituire a unor „coridoare umanitare” pilot, îndeosebi de către guvernul italian, dar și de alte țări din UE, de Elveția, Canada și SUA, este foarte recomandabilă în ceea ce privește relocarea.

Monitorizarea, supravegherea și responsabilizarea

3.9. Este clar că sunt necesare cele mai înalte standarde de responsabilizare și transparență în ceea ce privește toate fondurile umanitare și de dezvoltare. Orice pas către o nouă abordare privind persoanele strămutate forțat trebuie să respecte cele mai înalte standarde de asumare a responsabilității. Toate cheltuielile ar trebui să facă obiectul supravegherii de către Parlamentul European, Curtea de Conturi Europeană, OLAF și Ombudsmanul European și de către organismele echivalente la nivel național, după caz.

4. Observații specifice

4.1. Deși comunicarea se axează pe conflictele uitate și pe zonele cu un număr mare de persoane strămutate forțat, sunt evidențiate cele cu cea mai mare populație strămutată forțat pe termen lung. În pofida sensibilității politice a anumitor situații, este posibil ca unele conflicte să merite o atenție specifică, dată fiind durată extrem de îndelungată a acestora. Cazul Saharei Occidentale și cel al palestinienilor par relevante. De asemenea, situația din Ucraina merită o atenție specială, întrucât această țară se află în imediata vecinătate a UE.

4.2. Comunicarea arată convingător că statutul juridic al persoanelor strămutate forțat nu ar trebui să fie luat în considerare în ceea ce privește ajutorul umanitar și asistența pentru dezvoltare pe termen lung; acest fapt este binevenit. Cu toate acestea, în unele cazuri, deținerea unui anumit statut juridic poate conferi un avantaj persoanelor strămutate, oferindu-le mai multă siguranță și utilitate; de exemplu, dacă întrunesc criteriile prevăzute în Convenția din 1951, dacă dețin cetățenia țării-gazdă sau a unei țări terțe, dacă copiii lor dețin această cetățenie sau dacă ele însele sunt minore sau se află în alte situații relevante. De exemplu, un astfel de statut ar fi deosebit de adecvat pentru minorii neînsoțiți.

4.3. Abordarea din comunicare ar putea beneficia de pe urma verificării externe sau independente și a unui anumit grad de rigoare academică din partea reprezentanților din domeniul științelor sociale sau al psihologiei. Dintre exemplele de acest gen putem aminti ierarhia nevoilor a lui Maslow sau dezvoltarea comunității pe bază de active. Desigur, există numeroase astfel de exemple, dar trebuie să se pună accentul pe nevoile umane consolidate, dincolo de simpla existență.

4.4. Abordarea principală din comunicare, referitoare la demonstrarea dimensiunii operaționale a modificării prevăzute, se realizează printr-o serie de exemple actuale. Acestea sunt foarte valoroase. Deși dimensiunea operațională se referă în principal la viitor, ar fi utilă clarificarea și dezvoltarea acesteia. Cu alte cuvinte, cum va arăta, care sunt instrumentele reale, va fi orientată doar către ajutor? Aceste întrebări sunt importante pentru numeroase părți interesate, cum ar fi statele membre, ONG-urile, lucrătorii umanitari și, desigur, persoanele strămutate. Orice proces de modificare poate provoca teamă. Indiferent cât de disfuncțional este un anumit regim, în general, alternativa include câștigători și pierzători, iar definirea timpurie a aspectelor operaționale poate fi de ajutor în acest sens.

4.5. În mod similar, ar fi important să se stabilească modul în care se prevede punerea în aplicare a comunicării și transmiterea unei abordări noi, în special cu privire la agențiile multilaterale relevante, statele din afara UE și ONG-uri. UE este un jucător important și, într-adevăr, un lider în acest domeniu, dar nu este singurul. Pot exista și alte priorități diferite și concurente cu aceste părți interesate. Dat fiind mixul de fonduri și eforturile depuse în majoritatea operațiunilor, o agendă comună este vitală.

4.6. Democrația și buna guvernare sunt esențiale pentru ca ajutorul să fie oportun și să ajungă efectiv la beneficiarii săi. Statul de drept este extrem de important în acest caz, la fel ca măsurile anticorupție. În trecut, s-a estimat că până la 40 % din fonduri au fost utilizate pentru achiziționarea de arme sau pentru îmbogățirea personală a liderilor politici. De asemenea, statul de drept este esențial pentru a se asigura că societatea civilă are o voce eficientă și joacă un rol de monitorizare important, fără a se teme de intimidare sau chiar de închisoare.

4.7. În document se pune un accent justificat pe planificare, însă evenimentele se pot desfășura mai rapid în acest domeniu, iar timpul este extrem de important. Orice abordare sau plan operațional trebuie să poată fi pus rapid în aplicare.

4.8. La fel ca în toate sectoarele, în comunicarea Comisiei și în alte documente se poate detecta utilizarea unui limbaj și a unei terminologii specifice. În procesul de elaborare a politicilor, ar trebui să se evite, pe cât posibil, utilizarea jargonului specific. De asemenea, se acordă o atenție considerabilă unor idei precum sinergiile, strategiile, planurile și gândirea în comun. În aceste domenii s-ar putea utiliza abordări sau orientări mai concrete.

4.9. Dispozițiile privind dialogul social din comunicare sunt apreciate și ar trebui recunoscute în cadrul tuturor dispozițiilor sale relevante. Acțiunile propuse în materie de educație și piața muncii ar trebui să pună mai mult accentul pe activitățile independente și pe antreprenoriat. O astfel de activitate este adesea foarte vizibilă în taberele persoanelor strămutate, iar creativitatea poate fi un rezultat inevitabil al situațiilor în care se află aceste persoane. Acest lucru este afirmat și în raportul Băncii Mondiale cu privire la strămutarea forțată.

4.10. Este rezonabil să se pună întrebarea ce abordare va fi adoptată pe viitor. La fel ca în cazul tuturor schimbărilor de politică, va exista o etapă de tranziție. Vor exista întârzieri sau va fi utilizat un sistem dublu? 25,1 milioane de persoane sunt considerate, în prezent, ca fiind strămutate pe termen lung. Cum va fi gestionat un mediu diferit dacă această situație continuă?

4.11. Implicarea societății civile la nivel local, precum și a utilizatorilor finali (persoanele strămutate) reprezintă o preocupare importantă. În general, în cadrul taberelor există structuri consultative, însă care este situația în țările-gazdă? Aceasta poate fi o provocare semnificativă, dar ea ar trebui să facă parte, totuși, din schimbările de politică. Nu este greu de imaginat cât de dificil ar fi acest lucru pentru persoanele strămutate intern în numeroase conflicte.

4.12. La fel ca în cazul schimbărilor importante de politică și în special având în vedere nevoia de transparență, ar trebui asigurate măsuri de supraveghere cu privire la noua abordare, inclusiv cu privire la actorii relevanți ai societății civile și ONG-uri. Aici poate fi util exemplul mecanismelor de monitorizare ale societății civile, care acoperă capitolele consacrate comerțului și dezvoltării durabile din acordurile comerciale existente ale UE.

4.13. Va fi necesară o regenerare economică a regiunilor, pentru ca persoanele strămutate forțat aici să obțină beneficii. Regiunile în care se concentrează strămutarea forțată sunt, însă, unele dintre cele mai sărace din lume și asigură, de asemenea, un mediu sărac pentru întreprinderi și protecție socială insuficientă. În plus, caracterul geografic al strămutării forțate ar trebui să ofere soluții în acest caz, cum ar fi planurile de investiții regionale, politicile fiscale și dezvoltarea infrastructurii. Un sprijin sporit pentru antreprenoriat ar trebui, de asemenea, să figureze în orice abordare a dezvoltării economice. Demnitatea la locul de muncă și locurile de muncă de calitate trebuie să fie, de asemenea, ierarhizate ca prioritare, alături de implicarea partenerilor sociali.

4.14. Multe regiuni și țări care găzduiesc persoanele strămutate forțat obțin punctaje scăzute cu privire la majoritatea indicatorilor economici și pot fi considerate dificile pentru desfășurarea unor activități antreprenoriale. De asemenea, Banca Mondială și alții subliniază necesitatea unor date de calitate. Oportunitățile economice trebuie să se afle la baza unui răspuns orientat spre dezvoltare la strămutarea forțată, iar acest lucru accentuează necesitatea sprijinirii de către ceilalți actori din UE a comunicării.

4.15. Ocuparea forței de muncă în cadrul organizațiilor societății civile locale și în tabere, precum și în cadrul răspunsurilor generale la strămutare reprezintă, în prezent, cea mai bună practică și, totodată, cea mai obișnuită. Acest lucru ar trebui să fie un aspect important și clar al acțiunilor referitoare la ocuparea forței de muncă.

4.16. Acțiunile în materie de sănătate ar trebui să acorde o atenție specială sănătății mintale și bolilor mintale, un subiect extrem de important și adesea neglijat în cazul persoanelor strămutate forțat. Marea majoritate a persoanelor strămutate forțat suferă de sindromul de stres posttraumatic (PTSD) și de alte tulburări mintale cauzate de tranziții stresante. Îngrijirea sistematică și pe termen lung a sănătății lor mintale în țările-gază este împiedicată de deficitul de lucrători specializați în domeniu. Acest deficit ar putea fi compensat prin implicarea persoanelor strămutate forțat care suferă de tulburări mintale în serviciile publice în scopul acordării unui sprijin psihologic, precum și prin susținerea inițiativelor societății civile care oferă, pe plan local, servicii de consultanță psihologică pentru persoanele strămutate.

4.17. Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap și, în special, articolul 11 ar trebui să fie documentul determinant în ceea ce privește abordarea dispozițiilor privind persoanele cu handicap strămutate forțat.

4.18. Impactul strămutării forțate asupra femeilor și fetelor este deosebit de pronunțat. Deși sunt necesare mai multe informații, printre principalele probleme se numără un risc crescut de violență sexuală și bazată pe gen și, într-adevăr, traficul de persoane. În plus, în cazul aspectelor precum confidențialitatea, ar trebui ca furnizarea serviciilor să țină seama de dimensiunea de gen. De asemenea, s-au observat riscuri mai mari de complicații la femeile însărcinate.

4.19. Asigurarea educației este, în mod evident, un răspuns-cheie. Orice trecere către o abordare mai eficace pe termen mai lung ar trebui să fie evidentă în tipul, nivelul și volumul de asistență pentru educație. O abordare din perspectiva învățării pe tot parcursul vieții poate oferi asistență în această privință pentru recunoașterea diversității nevoilor. Date fiind proporția ridicată și numărul copiilor și al tinerilor în rândul persoanelor strămutate forțat, ar trebui să se acorde atenție extinderii programelor UE, pentru a-i include pe tinerii strămutați forțat (de exemplu, programului Erasmus+ sau altor programe relevante).

4.20. Strămutarea forțată este tot mai mult o problemă urbană, mai degrabă decât o problemă limitată la tabere. Trebuie să se modifice percepția publicului și a donatorilor în această privință. În mod clar, mixul de politici implicat în trecerea la o abordare orientată către dezvoltare trebuie să reflecte acest aspect din perspectiva planificării și a aspectelor precum locuințele, transportul, sănătatea și educația.

Bruxelles, 14 decembrie 2016.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Georges DASSIS